

Онофрійчук Я.І., магістр

Київський національний університет технологій та дизайну

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Анотація. У статті розглянуто стратегічне планування з поетапним вибором оптимальної стратегії розвитку підприємства. Визначено фактори, що впливають на ефективність стратегії. Досліджено світовий досвід розроблення стратегії розвитку підприємств та ефективні методики її формування, методологію стратегічного планування та його етапи.

Ключові слова: стратегія, стратегічне планування, стратегія розвитку, стратегічне середовище, бізнес-план.

Онофрійчук Я.И., магистр

Киевский национальный университет технологий и дизайна

СТРАТЕГИЧЕСКИЕ НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ УКРАИНЫ

Аннотация. В статье рассмотрены стратегическое планирование с поэтапным выбором оптимальной стратегии развития предприятия. Определены факторы, влияющие на эффективность стратегии. Исследован мировой опыт разработки стратегии развития предприятий и эффективные методики ее формирования, методологию стратегического планирования и его этапы.

Ключевые слова: стратегия, стратегическое планирование, стратегия развития, стратегическое среду, бизнес-план.

Onofriichuk Ya.I.

Kyiv National University of Technologies and Design

STRATEGIC AREAS OF DEVELOPMENT OF ENTERPRISES OF UKRAINE

Abstract. The article deals with strategic planning with a phased selection of the optimal enterprise development strategy. The factors, which influence on the effectiveness of the strategy are determined. The universal experience of enterprise development strategy and effective methods of its formation are researched, methodology of strategic planning and its stages have been investigated.

Keywords: strategy, strategic planning, development strategy, strategic environment, business plan.

Постановка проблеми. У процесі розвитку ринкової економіки в Україні перед вітчизняними підприємствами постає проблема розробки та вибору пріоритетних напрямків діяльності. Для підвищення своїх позицій на конкурентному ринку підприємствам необхідно активно використовувати заходи, завдяки яким буде можливо забезпечити подальший розвиток підприємств.

В умовах сучасного нестабільного ринку дуже важливо адаптувати структуру і діяльність підприємства до впливу зовнішнього середовища. Максимальна адаптація до зовнішнього середовища забезпечується в рамках стратегічного планування та управління як організаційної системи підготовки та прийняття стратегічних рішень з основних напрямів функціонування та розвитку підприємства [1, с. 340].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, пов'язані з визначенням та формуванням стратегії розвитку підприємства, знайшли своє відображення в роботах вітчизняних та зарубіжних науковців. Цій темі присвячені праці: М. Мескона, І. Ансоффа, І.О. Бланка, В.О. Василенка, Х. Віссеми, В.М. Геєця, П. Друкера, М.М. Єрмошенка, В.Г. Герасимчука, У. Кінга, Д. Клїланда, М.І. Круглова, Ф. Котлера, А.А. Мазараки, Г. Мінцберга, Н.К. Мойсеевої, А.П. Наливайка, В.В. Пастухової,

М. Портера, А.А. Томпсона, Дж. Стрікланда, Н.М. Ушакової, А. Чендлера, А.В. Шегди, З.Є. Шершенєвої та ін.

Мета статті. Першочергового значення для активізації розвитку підприємства набуває стратегія, яка повинна відповідати перетворенням в національній економіці, гармонізувати вплив і взаємозв'язки між факторами внутрішнього та зовнішнього середовища.

Складність формування стратегії розвитку полягає в тому, що за різних теоретико-методологічних підходів цей процес розглядається з конкретної позиції, а саме формування стратегії як: процес осмислення; формальний процес; аналітичний процес; процес передбачення; ментальний процес; процес, що розвивається; колективний процес; реактивний процес; процес трансформації.

Ураховуючи різнобічність стратегій, можна відзначити, що одним із найбільш коректних підходів до формування стратегій розвитку є ієрархічний, який відображає рівні управління підприємства та характер взаємозв'язку із зовнішнім оточенням.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах сучасного нестабільного ринку дуже важливо адаптувати структуру і діяльність підприємства до впливу зовнішнього середовища. Максимальна адаптація до зовнішнього середовища забезпечується в рамках стратегічного планування та управління як організаційної системи підготовки та прийняття стратегічних рішень з основних напрямів функціонування та розвитку підприємства.

Стратегічне управління дає змогу зібрати воедино весь комплекс управлінської діяльності для забезпечення й утримання конкурентних переваг на основі адекватного реагування на зміни зовнішнього середовища.

Кожне підприємство, що діє в умовах ринкової економіки, є унікальним за своїми характеристиками. Отже, і зміст стратегічного бізнес-планування є процесом унікальним, а його форми і методи не можуть використовуватись як еталон в інших підприємствах [3, с. 119].

Вибір стратегії залежить від багатьох факторів, у тому числі від стратегічної позиції підприємства, динаміки її зміни, виробничого і технічного потенціалу, наданих послуг, стану економіки, політичного середовища та ін.

Таким чином, кожне підприємство, що використовує стратегічне управління та стратегічне планування, має свої підходи до вибору стратегії .

У методичному відношенні розроблення і вибір стратегії підприємства – складне завдання, яке вирішують поетапно. Відповідно до методології стратегічного планування, у ній можна виділити такі етапи [2, с. 204]:

1. Оцінка поточної стратегії. Вона повинна дати уявлення, в якому стані знаходиться підприємство, які стратегії вона реалізує і наскільки вони ефективні.

2. Аналіз портфеля продукції, послуг. Дає наочне уявлення, які окремі частини бізнесу пов'язані між собою; доповнює і деталізує відомості, отримані при оцінці поточної стратегії.

3. Вибір стратегії. Здійснюється на основі трьох складників: ключових факторів успіху, що характеризують стратегію; результатів аналізу портфеля продукції; альтернативних варіантів стратегій.

4. Оцінка обраної стратегії. Здійснюється у вигляді аналізу того, як ураховані вирішальні чинники під час її формування. Аналіз дає змогу визначити, чи приведе вибрана стратегія до досягнення підприємством своїх цілей.

5. Розроблення стратегічного плану. Прийнята стратегія є основою для складання стратегічного плану підприємства. До вибору його розділів і показників кожне підприємство підходить із власних позицій, ураховуючи свої ресурси.

6. Розроблення системи бізнес-планів. За допомогою бізнес-планів має бути обґрунтовано кожен проект, що вимагає інвестиційних ресурсів для своєї реалізації.

Виходячи з принципів функціонування господарюючих суб'єктів і характерних рис розвитку економіки в сучасних умовах, стратегія підприємств повинна бути високоефективною, тобто приносити максимальний прибуток у результаті досягнення високої ефективності розробленої стратегії необхідно врахувати умови, в яких вона буде здійснюватися, і, виходячи з цих умов, визначити всі подальші дії.

Позиція підприємства на ринку, рівень підприємницького ризику його операцій та вибір стратегії прямо зумовлені комбінацією трьох комплексів факторів (стратегічних індексів). На підставі виявлених стратегічних позицій приймають рішення про включення або не включення стратегічних альтернатив у ринковий портфель підприємства.

Висновки. В умовах сучасного нестабільного ринку дуже важливо адаптувати структуру і діяльність підприємства до впливу зовнішнього середовища. Максимальна адаптація до зовнішнього середовища забезпечується в рамках стратегічного планування та управління як організаційної системи підготовки та прийняття стратегічних рішень з основних напрямів функціонування та розвитку підприємства.

Вибір стратегії залежить від багатьох факторів, у тому числі від стратегічної позиції підприємства, динаміки її зміни, виробничого і технічного потенціалу, наданих послуг, стану економіки, політичного середовища та ін.

Таким чином, кожне підприємство, що використовує стратегічне управління та стратегічне планування, має свої підходи до вибору стратегії. Бізнес-план – складова частина планування, за допомогою якого має бути обґрунтовано кожен проект, що вимагає інвестиційних ресурсів.

Виходячи з принципів функціонування господарюючих суб'єктів і характерних рис розвитку економіки в сучасних умовах, стратегія підприємства повинна бути високоефективною, тобто приносити максимальний прибуток у результаті досягнення запланованих цілей. Очевидно, що для досягнення високої ефективності розробленої стратегії необхідно враховувати умови, в яких вона буде здійснюватися, і, виходячи з цих умов, визначити всі подальші дії.

В умовах невизначеності зовнішнього середовища для розроблення стратегії розвитку підприємства доцільно використовувати тривимірну матрицю, яка допоможе керівництву підприємства вірно визначити напрям та стратегію розвитку.

Список використаної літератури

1. Мексон М. Х. Основи менеджменту: підручник / М. Х. Мексон, М. Альберт, Ф. Хедоури; пер. з англ.: спільн. ред. і вступ ст. Л. І. Євенко. – 3-е вид. – Діло, 2000. – 704 с.
2. Дикань В. Л. Стратегічне управління: навч. посіб. / В. Л. Дикань, В. О. Зубенко, О. В. Маковоз та ін. – К.: ЦУЛ, 2013. – 272 с.
3. Саєнко М. Г. Стратегія підприємства: навч. посіб. / М. Г. Саєнко. – Тернопіль: ТАЙП, 2010. – 223 с.